

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Eleuatio, ac depressio vocis vitanda. cap. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

illa dicendi celeritas, nec in sua potestate est, nec decora orationi Evangelicæ quæ ponere debet verba non projicere.

Fugienda eleuatio, ac depressio vocis, & quod naturam sequi debemus. Cap. XXV.

Q Vintilianus docet, Primam rectè pronuntiandi rationem esse æquabilitatem, ne sermo subsultet imparibus spatijs, & sonis, elata summis, acuta grauibus commiscendo. Huic pronuntiacionis virtuti contrarium est vitium eorum, qui inter concionandum, modo attollunt, modo deprimunt vocem, itaut vdatim fluere videatur, vel claudicare perenni inæqualitate variata. In hoc vitium ducit plerosque contrarij vitij fuga: Nam dum vnum eundemque perpetuum in dicendo tenorem declinant, plus æquo permutant: Existimant alij conferre plurimum varietatem illam ad motum, sed toto errant cælo, quia hic modus dicendi, vt ita dicam arcuatus, planè insulsus est, & ad omnia Oratoris officia ineptissimus, cum non sit commodus vt doceat, neque vt delectet, neque vt moueat. Tollit enim illa æqualis inequalitas doctrinæ diluciditatem, dum multa clamoribus obscurantur, eademque molestiam simul maximam parit, facilè enim cuius est obseruare inter auditores, nihil esse quod eis magis in Concionatore displiceat, quàm cum intentis in eum auribus non possunt percipere quid dicatur. Ad hæc si displicet illa perpetua æquabilitas, quam vnitionum aliqui vocant, necesse est vt hæc constans inconstantia displiceat multò magis, quia peius naturallem loquendi modum corrumpit. Quis enim vnquam in humanis congressionibus hunc modum vel tenuit, vel audiuit. Atqui iam superius admonui, sed inculcandum rursus, eam vniversè loquendo, seruandam pronuntiacionis regulam, vt quisque ita dicere statuatur, & conetur, vt ipsa nos docet natura in quotidianis sermonibus loqui, cum sanè haud aliter concionari debeamus, ac loquimur, nisi elata magis voce, curaque maiore ob amplitudinem loci, & auditorum multitudinem. Quamobrem magnus potest meritò iudicari error, deprauare vsu loquendi, quem à natura sumus edocti magistra, cum iuari ab arte natura, ac perfici debeat, non vitari. Multos ego animaduerti, & quidem bono ingenio, qui si naturam sequerentur, quod facillimò negotio præstare possent, optimè

In concione vox, & modus loquendi maximè naturalis seruandus.

optimè pronouciarent, cum tamen artificij specie decepti, multum laborent, vt quod habent boni, perdant, multumque in voce ac gestu peccent, quæ non solum uiris prudentibus, sed etiam omnibus manifesta sunt. Si vis appositè, & aptè dicere, pro suggestu, audi, & obserua homines in foro, & inter se loquentes: audi ipsas inter se colloquentes mulieres, vel narrantes aliquid, vel indignantes, vel conquerentes, vel commiserantes, vel stentes vel hilares, & nullo negotio discas, quomodo sint varij affectus, varijs modis, ac variata voce, ac gestibus exprimendi: sequamur ergo eam rationem, quam natura ipsa, nemine docente, præscripsit, nec committamus, vt quod in nobis ingenij, doctrinæ, facundia est, uitio iudicij, & studio prauo artis tunc pereat, cum ferrè fructus debebat.

A communiturba discendum est.

De Gestibus. Cap. XXVI.

Multa quæ hætenus de pronouciatione diximus, in gestum quoque conueniunt: & ipsum alioqui pronouciationis uocabulum utrumque solet & gestum, & uocem complecti. Sunt tamen pauca de gestu etiam propriè indicanda. Non debet esse ualde artificiosus, ita ut appareat ea in re Conouciatoris cura. Nam ea ostentatio significat aliquid leuitatis, & multum detrahit pietati auditorum: sed debet esse naturalis, ac simplex, ut uideatur, omnino natus, & ex rebus quæ dicuntur, & ex affectu dicentis. Nimia gesticulatio uitio uerbi debet, cum nec decorum id patiatur, & scæna potius, quam sacri suggesti actioni conueniat. Domitius Afer Manlium, quemdam multum in agendo discursantem, salientem, manus iactantem, togam iacentem, ac reponentem, non agere dixit, sed satagere. Actio enim Oratoris est, satagit autem, qui frustra miserèque conatur. Cicero in Oratore præcipit, ut Oratoris status sit erectus & celsus, rarus incessus, nec ita longus, excursio moderata, eaque rara. Actio ergo non debet esse scænica, vel histrionica, ut si quis describens uenatorem, cum uelit omnino representare: non militaris, seu gladiatoria, quasi sese in palestra, & agone exerceat. Caput haud leuiter circumagat, quasi esset porta in cardine, sed cum modestia & grauitate; brachia non ultra caput extollat; Manus, si cum decoro moueantur, ualde actionem ornant, ut prudenter dicit Quintilianus, ceteras partes loquentem adiuuare, hæc uero prope est (ait) ut ipsæ loquantur; Digitos non iacet, ac

Gestus naturalis sit non sit ualde artificiosus.

Motus membrorum, & corporis qualis.

Manus.